

کرامت ذاتی انسان در دیدگاه امام

مهم‌ترین پیام امام علی (ع) برای مسئولان، مسئولیت‌پذیری در برابر خدا و مردم است و شفافیت، ساده‌زیستی، عدالت و دوری از اشرافی‌گری، اصول اصلی مدیریت علوی است.

مهم‌ترین پیام امام علی (ع) برای مسئولان، مسئولیت‌پذیری در برابر خدا و مردم است و شفافیت، ساده‌زیستی، عدالت و دوری از اشرافی‌گری، اصول اصلی مدیریت علوی است.

خبرگزاری مهر - گروه دین، حوزه و اندیشه-عصمت علی آبادی: امروز سیزدهم رجب المرجب، سالروز میلاد امام امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام و روز پدر است. شناخت امام علی (ع)، تبیین الگویی زنده برای زندگی فردی، اجتماعی و مدیریتی انسان معاصر است. سیره و اندیشه امیرالمؤمنین (ع) مجموعه‌ای هماهنگ از ایمان، عقلانیت، عدالت و مسئولیت‌پذیری را به نمایش می‌گذارد. در ادامه، برای بررسی شخصیت، سیره و پیام امام علی (ع) با حجت الاسلام علی حسنلو استاد حوزه علمیه به گفتگو پرداختیم که حاصل آن تقدیم مخاطبان می‌شود:

* اگر بخواهید جایگاه ویژه امام علی (ع) را در یک معرفی کوتاه بیان کنید، چه می‌گوئید؟

امام علی (ع) کامل‌ترین نمونه انسان تربیت شده در مکتب پیامبر اسلام (ص) است و انسانی است که ایمان، عقلانیت، عدالت و شجاعت را در عمل به بالاترین درجه رساند. او نخستین ایمان آورنده به پیامبر (ص) و نزدیک‌ترین فرد به ایشان از جهت معرفت و سلوک الهی بود. امیرالمؤمنین (ع) نه تنها یک شخصیت تاریخی است، بلکه امام منصوب از جانب خداوند و ادامه‌دهنده مسیر نبوت در قالب امامت محسوب می‌شود.

جایگاه ایشان در اعتقاد شیعه، جایگاه ولیّ خدا و حجت الهی بر مردم است و کسی است که هم راه را می‌شناسد و هم توان هدایت جامعه را داراست. زندگی امام علی (ع) ترکیبی از عبادت عارفانه، اخلاق انسانی و مسئولیت اجتماعی را به تصویر می‌کشد. او از محراب عبادت تا میدان قضاوت و اداره جامعه، در همه عرصه‌ها معیار حق و باطل بود.

* مهم‌ترین ویژگی شخصیتی امام علی (ع) از نظر شما چیست؟

اگر یک ویژگی محوری برای امام علی (ع) نام برده شود، باید از عدالت سخن گفته شود. این عدالت از توحید و بندگی خالصانه خداوند سرچشمه می‌گرفت. عدالت علوی حاصل مصلحت‌سنجی‌های سیاسی نبود، بلکه نتیجه ایمان عمیق به حضور خدا در همه شئون زندگی بود.

عدالت در نگاه امام علی (ع) به معنای مساوات ظاهری نبود، بلکه به معنای قرارداد هر چیز در جای درست خود معنا می‌شد. به همین دلیل، در حکومت ایشان حتی نزدیک‌ترین افراد نیز از امتیاز ویژه برخوردار نمی‌شدند. این عدالت محوری هزینه‌های سنگینی برای امام (ع) ایجاد کرد، اما هرگز او را از پایبندی به اصول الهی باز نداشت. همین پایبندی، امام علی (ع) را به الگوی همیشگی حق‌طلبان تبدیل کرد.

* رابطه امام علی (ع) با معلم خود حضرت پیامبر (ص) چگونه بود؟

رابطه امام علی (ع) با پیامبر (ص) رابطه‌ای عادی یا صرفاً خانوادگی محسوب نمی‌شد. این رابطه، پیوندی عمیق میان استاد و شاگرد و میان جانشین و مأمور الهی به شمار می‌رفت. پیامبر (ص) از دوران کودکی، امام علی (ع) را تحت تربیت مستقیم خود قرار دادند.

در روایات معتبر شیعه و اهل سنت بارها تأکید شد که علی (ع) پرورش یافته پیامبر (ص) بود. علم و معرفت امام علی (ع) از سرچشمه نبوت نشأت می‌گرفت. حدیث معروف من شهر علم هستم و علی در آن است همین حقیقت را بیان می‌کند. اوج این رابطه در واقعه غدیر نمایان شد، جایی که پیامبر (ص) به فرمان خداوند، امام علی (ع) را به عنوان ولی و جانشین پس از خود معرفی کردند. این واقعه، پایه اعتقادی امامت در مکتب تشیع را شکل داد.

* چرا امام علی (ع) را الگوی کامل عدالت می‌دانند؟

عدالت امام علی (ع) تنها در گفتار خلاصه نمی شد، بلکه در عمل و تصمیم گیری های دشوار مدیریتی ظهور پیدا می کرد. ایشان در دوران حکومت، بیت المال را با نهایت دقت صیانت می کردند. او اجازه نمی داد حق مردم قربانی روابط شخصی یا فشارهای سیاسی شود.

برخورد یکسان با نزدیکان و دیگران، فاطعیت در برابر فساد و توجه ویژه به حقوق محرومان جلوه هایی از عدالت علوی بود. ماجرای برخورد امام (ع) با برادرشان عقیل، نمونه ای روشن از این رویکرد به شمار می رود. در منطق امام علی (ع)، حکومت وسیله ای برای خدمت و اقامه حق محسوب می شد. همین نگاه الهی، عدالت ایشان را به الگویی ماندگار در تاریخ تبدیل کرد.

*امام علی (ع) چه نگاهی به مردم و جامعه داشتند؟

امام علی (ع) انسان ها را بندگان خدا و دارای کرامت ذاتی می دانستند. در نامه معروف به مالک اشتر، ایشان جامعه انسانی را یا برادر دینی یا هم نوع در آفرینش معرفی می کنند. این نگاه، نگاهی عمیق، انسانی و ریشه دار در توحید بود.

امام علی (ع) اعتقاد داشتند که حاکم اسلامی وظیفه دارد بیشترین توجه را به ضعیف ترین اقشار جامعه معطوف کند. فقرا، یتیمان و مظلومان در نگاه ایشان جایگاهی ویژه داشتند. این نگرش اجتماعی، امام علی (ع) را به امام زندگی و جامعه تبدیل کرد. او دینداری را در متن زندگی اجتماعی معنا کرد.

*امام علی (ع) چه فرمانی برای مسئولان امروز دارد؟

مهم ترین پیام امام علی (ع) برای مسئولان، مسئولیت پذیری در برابر خدا و مردم است. از نگاه ایشان، قدرت امانت الهی است، نه ابزار برتری. شفافیت، ساده زیستی، عدالت و دوری از اشرافی گری، اصول اصلی مدیریت علوی است؛ اصولی که امروز نیز کاملاً کاربردی و حیاتی اند. اگر مسئولان جامعه از این الگو پیروی کنند، بسیاری از آسیب های اجتماعی و مدیریتی برطرف خواهد شد.